

EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 17.9.2026
COM(2026) 476 final

KOMISJONI ARUANNE

**Euroopa Komisjoni 2024. aasta aruanne avamere nafta- ja gaasiammutamisprotsesside
ohutuse kohta**

KOMISJONI ARUANNE

Euroopa Komisjoni 2024. aasta aruanne avamere nafta- ja gaasiammutamisprotsesside ohutuse kohta

Sisukord

1.	SISSEJUHATUS	2
2.	ÕIGUSLIK ALUS	3
3.	METOODIKA JA SAADUD TEAVE	3
4.	ELi AVAMERE NAFTA- JA GAASISEKTOR	4
4.1.	Rajatised ja toodang	4
4.2.	Avamerel tehtud kontrollid ja uurimised, täitemeetmed ja reguleeriv raamistik	6
5.	VAHEJUHTUMID JA OHUTUS	7

1. SISSEJUHATUS

Euroopa Komisjon on alates 2016. aastast avaldanud aastaaruande ELi avamere nafta- ja gaasiammutamisprotsesside ohutuse kohta.

Aruande õiguslik alus on Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. juuni 2013. aasta direktiivi 2013/30/EL¹ (milles käsitletakse avamere nafta- ja gaasiammutamisprotsesside ohutust ja millega muudetakse direktiivi 2004/35/EÜ (edaspidi „avamereohutuse direktiiv“) artikli 25 lõige 3. Avamereohutuse direktiivi eesmärk on saavutada avamere nafta- ja gaasiammutamisprotsesside ohutuse kõrge tase, mis oleks kasuks:

- i. töötajatele,
- ii. keskkonnale,
- iii. avamere puurplatvormidele ja seadmetele
- iv. ning majandustegevusele, näiteks kalapüük ja turism.

Direktiivi rakendamine liikmesriikides aitab:

- i. hoida ära suurõnnetusi ja vahejuhtumeid,
- ii. vähendada vahejuhtumite arvu,
- iii. tagada õnnetuste ja vahejuhtumite tõhusad järelmeetmed, et vähendada raskeid tagajärgi.

Nagu varasemates aruannetes, nii ka käesolevas aastaaruandes:

- i. esitatakse andmed ELis asuvate rajatiste arvu ja liigi kohta,
- ii. antakse teavet neis rajatistes aset leidnud ohutusega seotud vahejuhtumite kohta,
- iii. hinnatakse avamere nafta- ja gaasiammutamisprotsesside ohutust.

Aruanne hõlmab nüüd üheksa-aastast ajavahemikku ja seda saab kasutada liikmesriikide avamere nafta- ja gaasiammutamise ohutuse registrina.

Käesolev aruanne tugineb aastaaruannetele ja andmetele, mille liikmesriigid on esitanud vastavalt avamereohutuse direktiivi artikli 25 lõikele 3 ning kõnealuse direktiivi IX lisa punktile 3.

Vahemeres asub 164 avamere nafta- ja gaasirajatist, Põhjames ja Atlandi ookeanis 147, Mustas meres üheksa ja Läänemeres neli. 2024. aastal kontrollisid liikmesriikide pädevad asutused 299 nende jurisdiktsiooni alla kuuluva avamererajatise ohutust. Liikmesriikide pädevad asutused teatasid 2024. aastal kahest suurõnnetusest.

Vahejuhtumite arv suurenes 44-lt 2023. aastal 72-le 2024. aastal.

¹ ELT L 178, 28.6.2013, lk 66.

2. ÕIGUSLIK ALUS

Komisjon peab vastavalt avamereohutuse direktiivi artikli 25 lõikele 3 avaldama aastaaruande avamere nafta- ja gaasiammutamisprotsesside ohutuse ja keskkonnamõju kohta. Käesolev aruanne põhineb üksikutel aastaaruannetel, mille liikmesriigid peavad komisjonile esitama. Avamereohutuse direktiivi IX lisa punktis 3 on sätestatud miinimumteave, mida aastaaruanded peavad sisaldama:

- i. rajatiste arv, vanus ja asukoht,
- ii. tehtud kontrollide ja uurimiste arv ja liik lisaks täitemeetmetele ja vastutusele võtmise kohta tehtud otsustele;
- iii. toimunud vahejuhtumid;
- iv. kõik avameretegevust reguleeriva õigusraamistiku olulised muudatused;
- v. avamere nafta- ja gaasiammutamisprotsesside läbiviimine.

Vastavalt komisjoni 13. oktoobri 2014. aasta rakendusmääruse (EL) nr 1112/2014² (edaspidi „rakendusmäärus“) artikli 2 lõikele 2 peavad liikmesriigid nõutava teabe avaldama ja esitama aruandeperioodile järgneva aasta 1. juuniks (nt 2024. aasta puhul 1. juuniks 2025).

Liikmesriigid peavad teabe esitamisel kasutama kõnealuse rakendusmääruse II lisas esitatud vorme. Vormid võimaldavad teha järgmist:

- i. avamere nafta- ja gaasirajatiste käitajatel ja omanikel jagada teavet suurõnnetusohu näitajate kohta;
- ii. liikmesriikidel avaldada teavet suurõnnetusohu näitajate kohta.

Komisjoni talituste suunistes³ antakse liikmesriikide pädevatele asutustele, käitajatele ja omanikele lisateavet ning näiteid, mis aitavad neil rakendusmääruses sätestatud aruandlusnõudeid ühtselt tõlgendada.

3. METOODIKA JA SAADUD TEAVE

Liikmesriigid peavad igal aastal esitama aruande avamere nafta- ja gaasisektori ohutusega seotud vahejuhtumite kohta, kasutades selleks asjaomaseid vorme. Need iga-aastased aruanded peavad hõlmama teavet ELis asuvate avamere nafta- ja gaasirajatiste kohta (nt arv, liik, asukoht ja vanus). Samuti tuleb liikmesriikide aruannetes esitada arvuline teave seoses järgmisega: i) avamerel tehtud kontrollid ja uurimised ning võetud täitemeetmed, ii) vahejuhtumid kategooriate kaupa vastavalt avamereohutuse direktiivi artikli 25 lõikele 3 ja iii) vigastused vastavalt rakendusmääruse nr 1112/2014 kohase aruandevormi kategooriale h.

Käesolevas aastaaruandes on komisjon kasutanud Bulgaaria, Horvaatia, Küprose, Taani, Saksamaa, Kreeka, Iirimaa, Itaalia, Malta, Madalmaade, Poola, Portugali, Rumeenia ja Hispaania esitatud teavet.

² ELT L 302, 22.10.2014, lk 2.

³ Juhenddokument komisjoni 13. oktoobri 2014. aasta rakendusmääruse (EL) nr 1112/2014 kohta.

Kõik need liikmesriigid märkisid, et nad on esitanud kogu nõutava teabe kõigi käitiste kohta. Ülejäänud liikmesriigid ei tegutsenud avamere nafta- ja gaasisektoris.

4. ELi AVAMERE NAFTA- JA GAASISEKTOR

4.1. Rajatised ja toodang

Liikmesriigid teatasid 2024. aastal 324 rajatisest ELi vetes (vt tabel 1).

- Enamik avamererajatisi⁴ asus Vahemeres. Vahemeres on kõige aktiivsem liikmesriik Itaalia (43 % kõigist ELi vetes asuvatest rajatistest), kellele järgneb Horvaatia.
- Põhjameri ja Atlandi ookeani puhul asus enamik rajatisi (ligikaudu 42 % kõigist ELi vetes asuvatest rajatistest) Põhjameres Madalmaade majandusvööndis.
- Rumeenial on hästi toimiv avamere nafta- ja gaasitööstus Mustas meres. Bulgaaria on jätkanud süsivesinike uurimist avamerel, kuid tal on ainult üks rajatis ning naftat ja gaasi toodetakse väikestes kogustes.
- Läänemeres on avamererajatised ainult Poolal.

Tabel 1. Rajatised seisuga 1. jaanuar 2024: rajatise liik piirkonna ja liikmesriigi kaupa

Piirkond	Riik	Rajatise liik (*)					Muutus võrreldes 2023. aastaga
		FMI	NUI	FNP	FPI	Kokku (piirkond/riik)	
Läänemeri		3	1	0	0	4	--
	Poola	3	1	0	0	4	--
Must meri		5	4	0	0	9	--
	Bulgaaria	0	1	0	0	1	--
	Rumeenia	5	3	0	0	8	--
Vahemeri		15	147	0	2	164	--
	Horvaatia	2	17	0	0	19	--
	Kreeka	1	1	0	0	2	--
	Itaalia	11	127	0	2	140	--
	Hispaania	1	2	0	0	3	--
Põhjameri ja Atlandi ookean		42	100	5	0	147	--
	Taani	10	19	1	0	30	--
	Saksamaa	1	1	0	0	2	--
	Iirimaa	0	0	0	0	0	--
	Madalmaad	31	80	4	0	115	--
Kokku (rajatise liik)		65	252	5	2	324	--

(*) FMI: mehitatud paikne rajatis; FNP: mittetootev paikne rajatis; FPI: ujuv tootmisrajatis; NUI: tavaliselt mehitamata rajatis.

⁴ Punktis 4.1 esitatud andmed ei hõlma teiseldatavaid avamere suurplatvorme.

Enam kui pooli avamererajatistest hakati käitama aastatel 1980–2000; 2024. aastal võeti kasutusele viis uut paikset rajatist⁵. Alates 2010. aastast on uute tootmisrajatiste arendamine Põhjameres ja Atlandi ookeani piirkonnas märkimisväärselt vähenenud.

Ligikaudu 76 % Euroopa Liidus toodetud naftast ja gaasist (12 254 tuhat naftaekvivalenttonni (edaspidi „ktoe“)) toodetakse Põhjameres ja Atlandi ookeanis (vt tabel 2). Suurimad panustajad Põhjameres ja Atlandi ookeanis on Madalmaad ning Taani. Itaalia ja Horvaatia on suurimad panustajad Vahemerel ning neile järgneb Kreeka. Hispaanias tootmist ei toimunud. Musta mere puhul väärrib märkimist üksnes Rumeenia toodang.

Tabel 2. Avamere nafta- ja gaasitootmine ELis tuhandetes naftaekvivalenttonnides (ktoe) 2024. aastal

Piirkond	Riik	Ktoe	% ELi kogunäitajast	Muutus protsentides võrreldes 2023. aastaga
Läänemeri		301,29	1,87 %	6,09 %
	Poola	301,29	1,87 %	6,09 %
Must meri		1709,131	10,63 %	-4,30 %
	Bulgaaria	4,667	0,03 %	-33,33 %
	Rumeenia	1704,464	10,60 %	-4,14 %
Vahemeri		1817,17	11,30 %	-4,21 %
	Horvaatia	157,53	0,98 %	-18,38 %
	Kreeka	53,64	0,33 %	-10,60 %
	Itaalia	1606	9,99 %	-2,37 %
	Hispaania	0	0,0 %	--
Põhjameri ja Atlandi ookean		12254	76,20 %	6,08 %
	Taani	4534	28,19 %	-3,53 %
	Saksamaa	730	4,54 %	3,40 %
	Madalmaad	6990	43,47 %	13,73 %
Kokku		16081,591	100,00 %	3,63 %

ELi tasandil suurenes gaasi- ja naftatootmine 2024. aastal 2023. aastaga võrreldes 3,63 % (ligikaudu 563,6 ktoe). Kuna enamikus riikides tootmine vähenes, siis on üldine kasv peamiselt tingitud tootmise 13,8 % suurenemisest Madalmaades, kes on ELis juhtiv tootja.

2024. aastal oli ELi kogutoodangust ktoe-des mõõdetuna 69 % gaas ja 31 % nafta.

Kõige olulisem naftatootja oli Taani (3143 ktoe), kellele järgnesid Saksamaa (719 ktoe), Itaalia (389 ktoe), Madalmaad (298 ktoe), Poola (275 ktoe) ja Kreeka (51 ktoe). Gaasi puhul olid kõige olulisemad

⁵ Neli Itaalias, üks Madalmaades.

tootjad Madalmaad (6692 ktöe, kellele järgnesid Rumeenia (1613 ktöe), Taani (1391 ktöe) ja Itaalia (1217 ktöe).

4.2. Avamerel tehtud kontrollid ja uurimised, täitemeetmed ja reguleeriv raamistik

Liikmesriikide pädevad asutused kontrollisid nende jurisdiktsiooni alla kuuluvaid avamererajatisi 2024. aastal korrapäraselt (vt tabel 3). Mida rohkem rajatisi riigil oli, seda rohkem kontrolle tavaliselt tehti.

Võrreldes 2023. aastaga vähenes kontrollide koguarv ELis 435-lt 371-le. See näitaja vähenes enamikus liikmesriikides.

Tabel 3. 2024. aastal avamerel tehtud kontrollid piirkonna ja liikmesriigi kaupa

Piirkond	Riik	Kontrollid	Rajatisel veedetud tööpäevad (sõiduaega arvestamata)	Kontrollitud rajatiste arv
Läänemeri		2	4	3
	Poola	2	4	3
Must meri		28	204	11
	Bulgaaria	0	0	0
	Rumeenia	28	204	11
Vahemeri		216	280	202
	Horvaatia	23	40	9
	Küpros	0	0	0
	Kreeka	2	20	2
	Itaalia	189	219	189
	Hispaania	2	1	2
Põhjameri ja Atlandi ookean		125	254,5	83
	Taani	24	94,5	24
	Saksamaa	3	4	1
	Madalmaad	98	156	58
Kokku		371	742,5	299 ⁶

Vastavalt avamereohutuse direktiivi artiklile 18 peavad liikmesriigid tagama, et liikmesriigi pädevatel asutustel on teatavad õigused ja volitused nende jurisdiktsiooni alla kuuluvate käitamistoimingute ja rajatiste osas. Need volitused hõlmavad õigust keelata rajatiste käitamine, õigust nõuda käitajatelt

⁶ Rajatist võib aruandeaasta jooksul kontrollida mitu korda; sellest ka erinevused kontrollide arvu (371) ja rajatiste koguarvu (299) vahel, kuna arvestatud on nii aruandeaasta jooksul suletud rajatisi kui ka samal ajavahemikul tegevust alustanud rajatisi.

meetmete võtmist, et tagada riskijuhtimise nõuete täitmine, ja õigust võtta meetmeid käitamise jätkuva ohutuse tagamiseks.

2024. aastal korraldati kolm suurõnnetustega seotud uurimist. Neist kaks on lõpetatud (Itaalia ja Taani), kolmas aga veel pooleli (Horvaatia).

2024. aastal ei võetud ühtegi täitemeedet.

5. VAHEJUHTUMID JA OHUTUS

Rajatiste käitajad ja omanikud ning liikmesriikide pädevad asutused peavad teatama õnnetusest või tõsisest ohuolukorrast (edaspidi „sündmus“). Üksiksündmuse võib siiski liigitada ühe või mitme vahejuhtumi alusel. Näiteks tuleb sama sündmuse puhul teatada kahest vahejuhtumi kategooriast, kui a) toimus gaasi soovimatu keskkonda pääsemine, mis b) nõudis töötajate evakueerimist.

Liikmesriigid teatasid 2024. aastal 72 sündmusest,⁷ võrreldes 44 sündmusega 2023. aastal.

- Taani – 21 sündmust, üks suurõnnetus⁸ (12 sündmust 2023. aastal)⁹.
- Horvaatia – kaheksa sündmust, mitte ühtki suurõnnetust (8 sündmust 2023. aastal)¹⁰.
- Madalmaad – 45 sündmust, mitte ühtki suurõnnetust¹¹ (24 sündmust 2023. aastal)¹².
- Kreeka – neli sündmust,¹³ mitte ühtki suurõnnetust (0 sündmust 2023. aastal).
- Itaalia – üks suurõnnetus¹⁴ (2023. aastal 0 suurõnnetust ja 0 sündmust).

2024. aastal aset leidnud vahejuhtumitest 81,94 % oli seotud gaasi ja/või nafta ja/või ohtlike ainete soovimatu keskkonda pääsemisega, 16,67 % kuulus ohutuse ja keskkonna seisukohast oluliste elementide tõrgete kategooriasse ning 1,39 % puudutas kokkupõrkeid laevaga. Ükski neist vahejuhtumitest ei toonud kaasa inimohvreid. Samuti ei teatatud ühestki kopteriõnnetusest ega kontrolli kaotamisest puuraugu üle.

⁷ Aruandekohustus ei hõlma teatavaid sündmusi (nt käitamisega mitteseotud sündmusi).

⁸ Gaasileke Tyra Easti platvormil seoses tootmise alustamisega pärast käitamise katkemist.

⁹ Taani puhul seisnesid kõik 14 vahejuhtumit soovimatus keskkonda pääsemises. Seitse vahejuhtumit ei kuulunud mitte ühessegi punktis 4.2 nimetatud kategooriatesse. IX lisas loetletud vahejuhtumite kategooriad

¹⁰ Horvaatia puhul oli kaheksast sündmusest viis seotud soovimatu keskkonda pääsemisega ning kolm ohutuse ja keskkonna seisukohast oluliste elementide tõrkega.

¹¹ Suurõnnetused hõlmavad vahejuhtumeid, mis võivad põhjustada surmajuhtumeid või raskeid vigastusi (isegi kui neid ei olnud).

¹² Madalmaade puhul oli viis vahejuhtumit seotud ohutuse ja keskkonna seisukohast oluliste elementide tõrkega ja 40 soovimatu keskkonda pääsemisega.

¹³ Kreeka puhul olid kõik neli vahejuhtumit seotud ohutuse ja keskkonna seisukohast oluliste elementide tõrkega.

¹⁴ Itaalia teatas ühest laevaga kokkupõrke juhtumist.

Tabel 4. Vahejuhtumid kategooriate kaupa (vastavalt avamereohutuse direktiivi IX lisale) 2024. aastal

Kategooria	Kokku	Osakaal (kategooria kogunäitajast)	Osakaal kõigist vahejuhtumitest	Suhteline kasv võrreldes 2023. aastaga
a) Soovimatu keskkonda pääsemine – kokku	59	100 %	81,94 %	+55 %
Süttinud nafta/gaasi põhjustatud tulekahjud	0	0 %	0,00 %	--
Süttinud nafta/gaasi põhjustatud plahvatused	0	0 %	0,00 %	--
Süttimata gaas	20	34 %	27,78 %	+43 %
Süttimata nafta	8	14 %	11,11 %	+14 %
Ohtlikud ained	31	52 %	43,06 %	+82 %
b) Puuraugu üle kontrolli kaotamine – kokku	0	0 %	0,00 %	-100 %
Pursked	0	0 %	0,00 %	--
Purse / kõrvalejuhtimise aktiveerimine	0	0 %	0,00 %	-100 %
Puuraugu tõkke tõrge	0	0 %	0,00 %	--
c) Ohutuse ja keskkonna seisukohast oluliste elementide tõrked	12	100 %	16,67 %	300 %
d) Konstruktsioonilise terviklikkuse halvenemine – kokku	0	0 %	0,00 %	--
Konstruktsioonilise terviklikkuse halvenemine	0	--	0,00 %	--
Stabiilsuse/ujuvuse kadumine	0	--	0,00 %	--
Asukoha säilitamise võime kadumine	0	--	0,00 %	--
e) Laevade kokkupõrked	1	100 %	1,39 %	UUS
f) Kopteriõnnetused	0	--	0,00 %	--
g) Surmaga lõppenud õnnetused (*)	0	--	0,00 %	--
h) Viie või enama inimese rasked vigastused ühes ja samas õnnetuses	0	--	0,00 %	--
i) Töötajate evakueerimine	0	--	0,00 %	--
j) Keskkonnajuhtumid	0	--	0,00 %	--
Kokku	72		100,00 %	+64 %
(*) Üksnes juhul, kui on seotud suurõnnetusega.				

Vahejuhtumite arv ELis suurenes 44-lt 2023. aastal 72-le 2024. aastal (+64 %). See erinevus tuleneb peamiselt soovimatu keskkonda pääsemise juhtumite arvu suurenemisest 38-lt 59-le (+ 55 %) ning ohutuse ja keskkonna seisukohast oluliste elementide tõrgete suurenemisest kolmelt 12-le (300 %). Puuraugu üle kontrolli kaotamisega seotud vahejuhtumitest ei teatatud (2023. aastal kolm vahejuhtumit). Teatati ühest laeva kokkupõrkest (2023. aastal neid ei olnud).

Soovimatu keskkonda pääsemine oli seotud ohtlike ainete (17 vahejuhtumit, 45 %), gaasi (14 vahejuhtumit, 37 %) ja naftaga (seitse vahejuhtumit, 18 %).

2024. aastal liigitati kaks vahejuhtumit suurõnnetuseks. Liikmesriikide pädevad asutused hindasid koos käitajatega vahejuhtumite põhjusi, et teha kindlaks, kas on vaja algatada uurimine või võtta täitemeetmeid. Pädevad asutused ei pidanud täitemeetmete võtmist vajalikuks.

6. KOKKUVÕTE

2024. aastal oli ELis 324 avamere nafta- ja gaasirajatist.

Nafta ja gaasi kogutoodang suurenes 15 518 ktoe-lt 2023. aastal 16 082 ktoe-le 2024. aastal (tootmine suurenes 3,6 %, samas kui 2023. aastal vähenes tootmine 2022. aastaga võrreldes 4,6 %). Taani ja Madalmaad tootsid 72 % kogu ELi avamere nafta- ja gaasitoodangust.

Komisjon hindas ELi avamere nafta- ja gaasiammutamisprotsesside ohutust, tuginedes teabele, mille liikmesriigid olid esitanud kooskõlas rakendusmäärusega. Komisjoni hinnangu täpsus sõltub seega esitatud teabe täpsusest.

2024. aastal jätkasid liikmesriikide ametiasutused jõupingutusi avamere nafta- ja gaasiammutamisprotsesside ohutuse kõrge taseme tagamiseks, kontrollides 299 rajatist (võrreldes 388 rajatisega 2023. aastal). 2024. aasta jooksul ei teatatud ühestki täitemeetmest.

Vahejuhtumite koguarv suurenes 44-lt 2023. aastal 72-le 2024. aastal. 2024. aastal toimus kaks suurõnnetust (2023. aastal neid ei olnud). Ühestki surmajuhtumist ei teatatud; Pädevad asutused ei võtnud täitemeetmeid. Registreeriti 39 vigastust¹⁵ ja 13 rasket vigastust¹⁶.

Kokkuvõtteks võib öelda, et tänu avamereohutuse direktiivi kohastele kohustuslikele kontrollidele ja meetmetele on liikmesriikide ametiasutuste töö tulemusena taas kord tagatud ohutud avamere nafta- ja gaasiammutamisprotsessid.

Komisjon jätkab ohutustaseme säilitamiseks tihedat koostööd Euroopa Liidu avameretegevust reguleerivate asutuste rühmaga (EUOAG). EUOAG edendab parimaid tavasid kõigi käitamistoimingute ohutuks läbiviimiseks ning abistab rühmas esindatud liikmesriikide pädevaid ametiasutusi.

¹⁵ Itaalias kolm, Rumeenias üks, Taanis 24 ja Madalmaades 11.

¹⁶ Itaalias kaheksa, Madalmaades üks, Taanis neli.